

Lausuntoyhteenveto strategialuonnoksesta

Henkilöstö ja esimiehet

Kaupungin henkilöstölle tarjottiin mahdollisuus vastata strategiaan liittyviin kysymyksiin syksyn 2022 QWL-työhyvinvointikyselyn yhteydessä 7.9.-21.9 välisenä aikana. Vastauksia saatiin ~1800. Lisäksi henkilöstölle on tarjottu mahdollisuus vastata kaikille avoimeen Ota kantaa-palautteeseen.

Esimiehille toteutettiin oma kyselynsä, jossa vastausaikaa oli 15.9-26.9. Vastauksia kertyi 46. Esimieskyselyn osana toimitettiin strategialuonnos, johon oli mahdollisuus tutustua ennen vastaamista.

Enemmistö (63 %) henkilöstöstä pitää strategian päämääriä oikein valittuna ja ainoastaan 4 % vastasi kysymykseen kieltävästi. Iso osa 33 % vastanneista ei osaa sanoa kantaansa. Esimiesten osalta kaikki vastanneet pitivät päämääriä oikein valittuna.

Myös kaupungin arvoista kysyttiin molemmissa kyselyissä. Arvoista omassa työssä ja työyhteisössä parhaiten tunnistettiin vastuullisuus ja ystävällisyys, kun taas rohkeuden ja oikeudenmukaisuuden osalta jäätin huomattavasti alemmille prosenttiluvuille, myös vaihtoehto ”en osaa sanoa” oli näissä kahdessa arvossa korkeampi

Vastuullisuus	Ystävällisyys	Rohkeus	Oikeudenmukaisuus
<ul style="list-style-type: none">•Esimiehet ka. 3,98•Henkilöstöstä tunnisti arvon 82 % erittäin tai melko hyvin•Henkilöstöstä 7 % tunnistaa arvon melko huonosti tai huonosti	<ul style="list-style-type: none">•Esimiehet ka. 3,80•Henkilöstöstä tunnisti arvon 83 % erittäin tai melko hyvin•Henkilöstöstä 6 % tunnistaa arvon melko huonosti tai huonosti	<ul style="list-style-type: none">•Esimiehet ka. 3,60•Henkilöstöstä tunnisti arvon 62 % erittäin tai melko hyvin•Henkilöstöstä 13 % tunnistaa arvon melko huonosti tai huonosti	<ul style="list-style-type: none">•Esimiehet 3,73•Henkilöstöstä tunnisti arvon 65 % erittäin tai melko hyvin•Henkilöstöstä 18 % tunnistaa arvon melko huonosti tai huonosti

Strategian kirjausta henkilöstöstä valtaosa (74 %) pitää riittävänä. Myös esimieskyselyn avoimissa vastauksissa usea totesi henkilöstöön liittyvän kirjauksen olevan hyvä ja sen läpileikkaavaa roolia kiitettiin.

Henkilöstöltä ei erikseen kysytty strategian keinoista, vaan kyselyssä kysyttiin henkilöstön kokemuksia siitä, voivatko he omassa työssään vaikuttaa palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantamiseen sekä omalla työllään vaikuttaa strategian tavoitteiden saavuttamiseen. Samat kaksi kysymystä toistettiin esimiehille kaupunginjohtajan johtamisiltapäivässä. Noin kuusikymmentä prosenttia vastaajista koki omat vaikutusmahdollisuutensa hyviksi tai melko hyviksi. Strategian toimeenpanovaiheessa on syytä kiinnittää erityistä huomiota siihen, että noin 30 % vastanneista ei osannut sanoa, onko näitä vaikuttamisen mahdollisuuksia omassa työelämässä.

Työavain	Kotiavain	Palveluavain	Vapaa-ajan avain
<ul style="list-style-type: none">•Ka. 3,70•<i>”Pitää muistaa ja tunnustaa, että EMME saa pätevää henkilökuntaa edes kaupungin omiin palveluiden ylläpitoon. Kaikki tuki ei kuulu mennä yrityksille vaan kunnan omaa työnantajakuvaa on mietittävä.”</i>	<ul style="list-style-type: none">•Ka. 3,89•<i>”Onko Salo kaavoittanut asuinalueita sellaisiin paikkoihin joissa palvelut ja infra vastaa tulevien asukkaiden näkemyksiä ja onko tontit kiinnostavia. Miten tähän reagoidaan nopeasti! Salon sijainti on ihan täydellinen.”</i>	<ul style="list-style-type: none">•Ka. 3,61•<i>”Strategiassa ei näy ikääntyvät henkilöt eikä palveluiden saavutettavuus myös muille kuin työikäidille ja lapsiperheille.”</i>	<ul style="list-style-type: none">•Ka. 4,00•<i>”Miksi kansalaisopistoa, kirjastopalveluita tai museopalveluita ei mainita, vaikka ne ovat sote-uudistuksen jälkeen merkittäviä kaupungin organisaatioon edelleen jääviä palveluita?”</i>

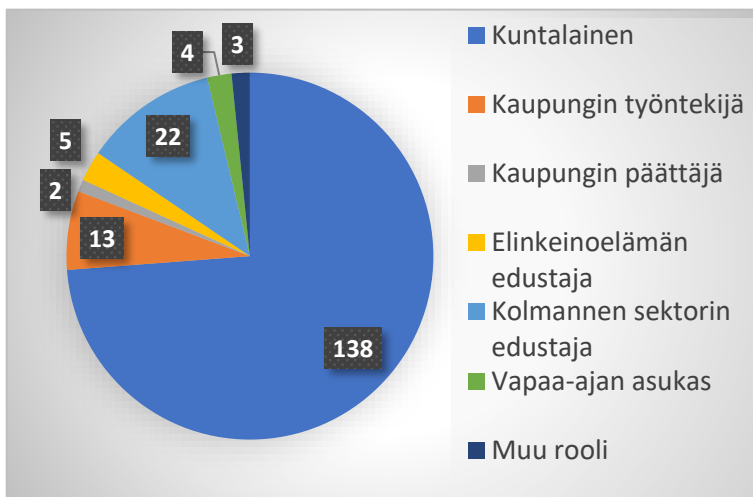
Esimiehet vastasivat lisäksi keinojen ja kärkihankkeiden (ka. 3,65) kokonaisuuteen. Ne koettiin pääosin hyvinä päämäärien saavuttamiseen.

Esimiesten kyselyssä tiedusteltiin lisäksi tarpeita strategian jalkautuksen tueksi. Näissä vastauksissa korostui mm.

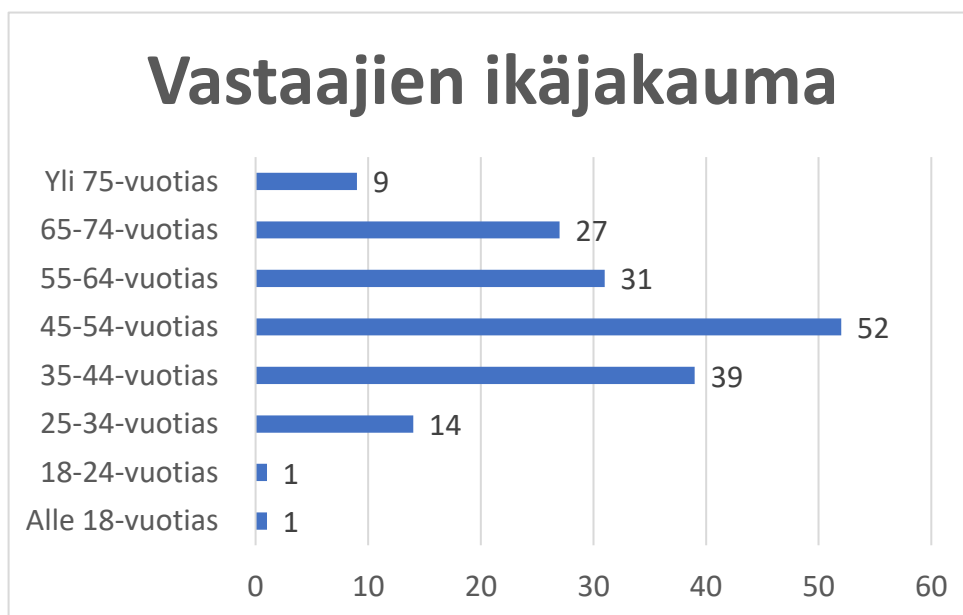
- Saman palvelun (esim. koulut, päiväkodit) eri yksiköiden yhteistä suunnittelua toimenpiteistä
- Selkeää esitysmateriaalia ja videoita
- Muutamia tilaisuuksia (esim. Teams), joissa henkilöstön olisi mahdollista kuulla strategian sisältö
- Esimerkkitilanteita siitä, miten strategia näyttäytyy päivittäisessä työssä ja vinkkien jakoa hyvistä käytännöistä
- Mahdollisuus käyttää työaika jalkautuksen läpiviemiseen
- Oman esimiehen tukea jalkautustyöhön

Ota Kantaa -kuntalaispalaute

Kuntalaiset saivat kommentoida strategialuonnoksen sisältöä Ota kantaa -palvelussa. Vastauksia saatiin yhteensä 175, joiden tarkempi jakauma näkyy alla kuviossa yksi. Useat vastaajat olivat käyttäneen myös avoimen mahdollisuuden kommentoida strategian sisältöä. Vastaajista vain kaksi ole alle 25-vuotiaita, tarkempi jakauma kuviossa 2.

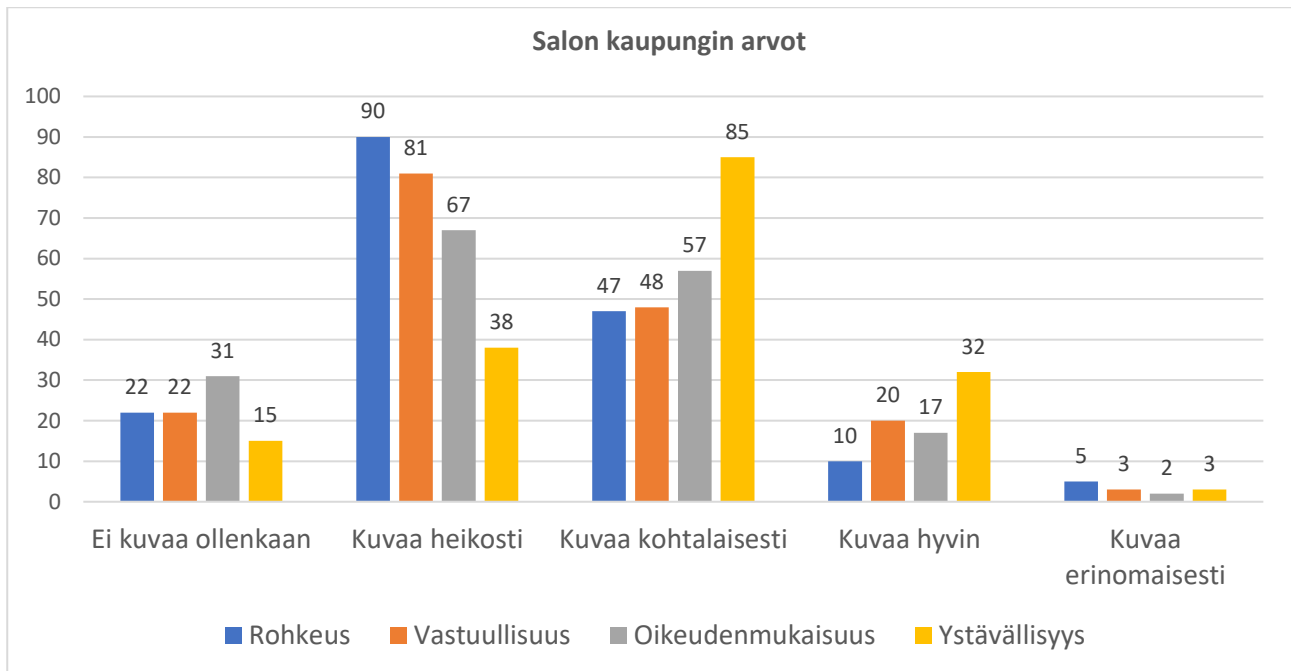
Kuvio 1: Vastaajien valitsema rooli

Kuvio 2: Vastaajien ikäjakauma

Salon kaupungin arvot

Kuntalaiset tunnistavat Salon kaupungin arvot melko huonosti. Ystävällisyys tunnustetaan kaikkein parhaiten, mutta sekään ei saa kovin mairittelevia arvioita. Kolme muuta arvoa rohkeus, vastuullisuus ja oikeudenmukaisuus tunnustetaan vielä huonommin. Arvioiden jakauma on kuvattu alla.

Päämäärät

Vastaajista selvä enemmistö pitää strategian päämääriä ja keinoja oikein valittuina. Päämäärää **Elinvoimainen Salo** piti oikein valittuna 152 vastaajaa, **Kestävän talouden Salo** 124 vastaajaa ja **Hyvinvoiva Salo** 139 vastaajaa. Päämääriä kommentointiin laajasti myös avoimissa vastauksissa, joissa erityistä huomiota keräsivät mm. *maankäyttö ja kaavoitus, joukkoliikenne, kolmannen sektorin toimintaedellytykset, palveluiden saatavuus ja palveluverkon kattavuus, kaupungin markkinoinnin ja viestinnän parantaminen, kaupungin yritysystävällisyys ja yritysten toimintaympäristö, liikuntamahdollisuudet koko Salossa, laajan Salon tasapuolinen huomioiminen ja keskustan kehittäminen viihtyisämmäksi, moottoritien parempi hyödyntäminen elinkeinoelämän tarkoituksiin, kierrätyspisteiden lisääminen, esteettömyyden parantaminen, pyöräteiden kunto ja luontokohteiden tärkeys.*

Keinot ja yleisavaimet

Keinosta (avaimista) eniten kyllä-vastauksia keräsi **vapaa-aika** (150), **työavainta** piti oikeana 138, **kotiavainta** 133 ja **palveluavainta** 129.

Työavaimen liittyen vastauksissa korostui huoli ammattitaitoisen työvoiman saatavuudesta ja koulutusmahdollisuuksissa. Useampi vastaaja toivoi myös lukioihin ja perusopetuksen kouluihin lisää erilaisia painotuksia mm. urheilulukio ja yrittäjäpainotteisuus nostettiin esiin. Salon saavutettavuus ja jouheva liikkuminen esimerkiksi rautatie- ja linja-autoasemilta työpaikoille ja kotitaajamiin nähtiin tärkeänä. Tämä tarkoittaa mm. joukkoliikenteen mahdollisuuksien parantamista.

Kotiavaimen avoimissa kommentoissa nostettiin esiin monipuolisia asumisen mahdollisuuksia ja tonttien kaavoittamista. Vastauksissa oli suurta vaihtelua siinä, toivottiinko kaavoitusta ja tontteja keskustaan vai kyliin. Molempia toiveita esitettiin. Myös kotiavaimen liittyvissä kommentoissa korostui joukkoliikenteen sujuvuus ja edullisuus sekä sen ulottaminen myös iltoihin ja viikonloppuihin.

Palveluavaimessa nostettiin esiin koulujen ja päiväkotien laaja palveluverkko, mutta myös sote-palveluiden säilyvyydestä ympäri Saloa oltiin huolissaan. Vastauksissa pohdittiin myös, miten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut turvataan ensi vuonna mm. ikäihmisille. Palveluavaimen avoin kommentointi oli muita avaimia hieman vähäisempää.

Vapaa-ajan avaimessa korostuivat erityisesti kolmannen sektorin yhteistyö (mm. kulttuuri- ja liikuntajärjestöt) ja toiminnan tukeminen sekä liikkumisen mahdollisuuksien turvaaminen eri puolilla Saloa. Erikseen mainittiin mm. ulkokuntosalit. Urheilupuiston kokonaisuutta pidettiin yhtenä Salon ehdottomana myyntivalttina, ja sen markkinointia halutaan tehostaa. Lisäksi vastauksissa toivottiin maauimalaa ja jalkapallohallia. Lisäksi Salon luonto halutaan tuoda vahvaksi osaksi vapaa-ajan avaimen sisältöä. Kulttuuriyhdistyksille toivottiin lisää tukea ja arvostusta kaupungin puolelta.

Viestinnässä toivottiin lisää markkinointia pk-seudulle sekä viestinnän yleistä terävöittämistä ja palvelualueilta tulevan viestinnän lisäämistä. Kiitosta kaupunki sai somekanavistaan. Lisäksi Salon kaupunkiedotteesta toivottiin elävämpää.

Henkilöstöä koskevassa yleisavaimessa useampi vastaus kritisoi kaupungin johtamista. Lisäksi nostettiin esiin työhyvinvointi, johon useamman vastaajan mielestä pitää tehdä panostuksia. Myös kaupungin työterveyshuollon tilanteesta oltiin huolissaan. Vastauksissa toivottiin myös rohkeutta tarvittaessa uudistaa organisaatiota. Osa huomautti tarpeesta entistä avoimempaan henkilöstöviestintään erityisesti näin hyvinvointialueuudistuksen kynnyksellä.

Yhteisöä koskevassa kohdassa kommentointiin yleisesti kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä ja toivottiin todellista yhteistyötä ja osallistamista, ei vaan pakolla tehtyjä kuulemisia. Vastauksissa oltiin huolissaan, miten todellisuudessa voidaan onnistua saamaan kuntalaiset osallistumaan entistä enemmän ja pohdittiin, voisiko passiivisuudesta rakentaa vahvuuden. Osa vastaajista tunnisti myös sen, että asioiden kehittäminen vaatii resursseja ja työaika, eikä tapahdu yhdessä yössä.

Ympäristö nähtiin hyvin konkreettisten toimien myötä merkittävänä yleisavaimena. Esiin nousivat niin kierrätyspisteiden määrä, kuntalaisten kannustaminen kestävämpään elämäntapaan kuin esimerkiksi keskustajaman yleistä siisteyttä ja roskattomuutta. Lisäksi vesistöjen kunnosta oltiin huolissaan ja siihen toivottiin parannuksia.

Kärkihankkeet

Kuntalaiset näkivät kärkihankkeet enemmän positiivisessa kuin negatiivisessa valossa. Eniten kyllä-ääniä saaneet kärkihankkeet olivat **Tapahutumien Salo** (153) sekä **Elävät ja yhteisölliset kylät** (151), **Osaava ja kansainvälinen Salo** (143), **Kiertotalouden edelläkävijä** (140) ja **Mahdollistava maankäyttö** (133) saivat nekin merkittävää kannatusta. Kärkihankkeista tullut avoin palaute mukaili teema- ja yleisavainten palautetta ja samat teemat toistuivat.

Lautakuntien palaute

Kaupunkikehityslautakunta

Strategialuonnos on huolellisella yhteistyöllä valmisteltu ja kattava kokonaisuus. Strategialuonnos huomioi strategisiin päämääriin tähtäävien keinojen keskinäisiä riippuvuuksia ja leikkaavuuksia. Siitä kiitos kaikille valmisteluprosessiin osallistuneille. Konkretian lisäämiseen ja selkeyteen on kiinnitettävä huomiota strategian jatkotyöstössä mm. tavoitteiden toteutumista seuraavien mittarien määrittämisessä.

Kärkihankkeet ovat tärkeä osa strategiaamme, ne on valittu hyvin ja niiden määrä on sopiva.

Maankäyttöpalvelujen ja kaupungin kehittämisen painotus valmisteilla olevassa strategiassa on hyvä. Siihen haluaisimme tehdä seuraavan lisäyksen: **Kaupunki toimii aktiivisena maanomistajien ja rakennuttajien koollekutsujana potentiaalisten hankkeiden käynnistämiseksi ja hankkeiden ketterän etenemisen varmistamiseksi**. Strategialuonnoksesta puuttuvat kärkihankkeita täydentävät tärkeät edunvalvonnalliset hankkeet, joita ovat mm. keskeiset liikennehankkeet ja Salon Sairaala. On tärkeää, että ovat mukana strategiassa.

Opetuslautakunta

Strategian seurantaan ja raportointiin auttavat mittarit ovat keskeinen osa strategian toteutumisessa. Strategian tulisi olla sellainen, että kaupunki erottuu muista kunnista. Strategiasta tulisi ilmetä, mihin kaupungin toiminnassa keskitytään ja mistä luovutaan

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Ei lausuttavaa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon strategialuonnokseen:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden tulisi kohdistua sekä lapsiin että aikuisväestöön ottaen huomioon keskeisten kansantautien ennaltaehkäisemiseksi tarpeelliset toimenpiteet ja tavoitteet.
- Kaupungin yhteistyön tulee toimia niin hyvinvointialueen kuin järjestöjen ja muiden vapaaehtoistoimijoiden suuntaan, jotta saadaan vaikuttavuutta hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.
- Evästyksenä muille lautakunnille ja toimielimille, että kaupungin tulee huolehtia asuinympäristöt ja harrastusmahdollisuudet niin houkutteleviksi, että niillä on vahvoja ja myönteisiä vaikutuksia asukkaiden hyvinvointiin.
- Kielen merkitys hyvinvoinnille tulisi ottaa huomioon kaikessa kielenkäytössä kaupungin toiminnoissa ja tiedottamisessa.
- Päätöksentekijöillä tulee olla tieto kaupungin toiminnan ja tavoitteiden kannalta keskeisistä asioista, jotta edunvalvontaa voidaan eri foorumeilla tehdä tehokkaasti ja määrätietoisesti.
- Julkisten työnantajien, kuten kaupungin, tulee jatkossa toimia siten, että osatyökykyisten henkilöiden työllistymistä voidaan edistää.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että strategiaa luodessa on mahdollistettu osallisuuden kehittyminen ja kuntalaisten laajemmat mahdollisuudet vaikuttaa. Tarkastuslautakunta näkee hyvänä, että strategiassa on neljä yleisavainta, jotka ovat helposti ymmärrettävissä sekä selkeästi jaoteltu kärkihankkeet ja edunvalvontahankkeet erikseen.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että tavoitteet, keinot ja arviointi sekä mittarit tulisi olla selkeästi havaittavissa.

Salon strategiassa tulee kiinnittää huomiota myös kuntien väliseen yhteistyöhön ja alueellisten vahvuuksien huomioimiseen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomioita siihen, että varhaiskasvatus ja opetus tulisi tulla strategiassa selkeämmin esille.

Vapaa-ajan lautakunta

Strategialuonnoksen kokonaisuus on selkeä ja sisällöltään kaupungin keskeisiin tavoitteisiin kohdistuva.

Salon strategiset ”avainnippet” kohdistuvat kaupungin laajoihin palvelukokonaisuuksiin, jossa vapaa-ajan palveluosuus, liikunta ja liikunnallinen elämäntavan edistäminen sekä kulttuuripalveluiden laaja tarjonta, korostuvat perustellusti merkittävinä salolaisten hyvinvoinnin ja viihtyvyyden edistäjinä.

Strategiassa nostetaan hyvin esiin jatkuvaa oppimista. Kansalaisopistoa tai kirjasto ei kuitenkaan nouse esiin jatkuvan oppimisen ja sivistymisen tarjoajina. Konkretia uupuu siitä, miten jatkuvaa oppimista toteutetaan. Mittareissa pitäisi näkyä selkeästi mm. kirjaston lainamäärät sekä kansalaisopiston kurssit.

Vapaa-ajan palveluilla nähdään merkittävä rooli kaupungin tunnettuuden edistäjänä.

Tavoitteena on kattavat, myös muille kuin omille asukkaille suunnatut, digipalvelut, josta pystytään helposti hakemaan ja näkemään tarjolla olevat vapaa-ajanpalvelut. Muistetaan kuitenkin esteettömyys myös ict-puolella, kaikilla ei ole osaamista tai välineitä käyttää digipalveluja.

Viestintää sekä palveluiden saatavuutta pitää kehittää. Kaupungilla tulee olla rohkeutta tehdä erilaista brändäystä. Ollaan ylpeitä ja positiivisia näistä kaikista vapaa-ajan palveluista. Parhaimpia markkinointiagentteja ovat juuri salolaiset ja kyläläiset, omien asuinalueidensa osalta. Kyliä on tehtävä tunnetuksi myös salolaisille itselleen.

Mökkeilyä parempi sana olisi vapaa-ajan asuminen/asukkaat. Strategiasta ei tule välttämättä esiin se, mitä palveluja juuri vapaa-ajan asukkaat saavat kaupungilta.

Toivotaan, että strategia linkittyy vahvasti lautakuntatyöhön ja tarjoaa kunnollisen työkalun lautakunnan käyttöön, eikä jää vain sanahelinäksi. Halutaan uskoa siihen, että tulevaisuudessakin on resursseja ja innokkuutta kehittää palveluja.

Vaikuttamistoimielinten palaute

Vanhusneuvosto

Joukkoliikenne ja palveluiden saavutettavuus

Ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitämisen osalta joukkoliikenne ja palveluliikenne ovat avainasemassa palvelujen saavutettavuuden kannalta. Joukkoliikennettä ja palveluliikennettä tulee kehittää niin, että esim. keskustaalueelle sijoittuvat kaupungin järjestämät toiminnot ja tapahtumat ovat saavutettavissa eri puolilta Saloa. Matkalipulle esitetään kolmen tunnin käyttöaikaa nykyisen kahden tunnin sijasta. Nykyisellään kulkeminen esim. kansalaisopistolle Ylhäistentie 2:n toimipisteeseen on haastavaa. Joukkoliikenteen avulla saattaa päästä osallistumaan tapahtumaan, muttei pääse enää pois ja takaisin kotiin, koska liikenne päättyy esim. jo alkuillasta.

Jalankulun esteettömyys ja levähdyspenkit

Kaupunkikeskustan jalankulun esteettömyyteen tulee kiinnittää nykyistä enemmän huomiota, jotta ikääntyneet ja liikuntaesteiset voisivat asioida kaupungilla omatoimisesti esim. rollaattorilla ja pyörätuolilla. Korkeat korokkeet kävelytien ja katualueen välissä esim. suojateiden yhteydessä eivät mahdollista esteetöntä liikkumista. Esteettömyyden parantamiseen tulee varata riittävät investointimäärärahat eikä määrärahoja tule pienentää.

Vanhusneuvostoa on pyydetty esittämään penkkien lisäämistä keskusta-alueelle, esim. Ilolansalon ja torin välille ja ympäri keskustaa, jotta ikääntyneiden kauppa-asiointi sujuu ja matkalla on mahdollisuus levähtää. Myös Vuohensaaren suuntaan toivotaan penkkejä.

Ikääntyneiden asumisen tuki ja asumisen esteettömyys

Kaupungin tulee toimillaan huolehtia riittävästä uusien vuokra-asuntojen tuotannosta sekä huolehtia kaupungin omistamasta vuokra-asuntokannasta. Vuokra-asunnot ovat ikääntyneille tärkeä asumismuoto. Vanhojen ARA-rahoitteisten kohteiden hallinnointi jää kaupungille ja kaupungin tulee jatkossakin huolehtia ikääntyneiden asumisohjauksesta sekä helpottaa palveluiden piiriin pääsyä esim. tilanteessa, jossa ikääntynyt haluaa luopua omistusasunnostaan taajamien ulkopuolella ja siirtyä asumaan keskustaan tai keskustaaajamiin ja lähelle palveluja.

Asumisen esteettömyydestä tulee huolehtia ja sitä edelleen parantaa esim. rakentamalla hissejä vanhoihin taloihin ARA-avustuksen avulla. Esteettömät asumismahdollisuudet parantavat kaikenikäisten asukkaiden asumisviihtyvyyttä.

Monikanavainen tiedottaminen

Kotitalouksiin jaettava kaupunkitiedote on ikääntyneille tärkeä tapa saada tietoa kaupungin palveluista ja sitä säilytetään ja siihen palataan. Tiedotteen nykyiset n. kuusi esiintymiskertaa vuodessa aiheuttavat sen, että yhdistysten ja muiden toiminnan järjestäjien tulisi tietää toiminnoistaan tarkalleen jo kaksi kuukautta ennen

tapahtumia, jotta ne ehtivät tiedotteeseen. Tiedotteen esiintymiskertoja tulisi lisätä, niin että tiedote ilmestyisi kalenterikuukausittain n. 10 kertaa vuodessa, kesäkuukausina harvemmin. Tiedote olisi nykyistä selkeämpi, jos se olisi aina tietyn kalenterikuukauden, kuten esim. lokakuun ajankohtaisia asioita ja tapahtumia koskeva ja kesäkaudella esim. kahta kuukautta (touko-kesäkuu, heinä-elokuu) koskeva.

Ikääntyneissä on myös sähköisen viestinnän osaajia ja käyttäjiä, mutta kaupungin tulee huolehtia siitä, ettei kukaan ikääntynyt jää ilman palvelua tai osallistumisen mahdollisuutta siitä syystä, ettei osaa esim. tietokonetta tai älypuhelinia käyttää. Kaupungin tulee eri palveluissaan tarjota riittävästi digiosaamisen opetusta tai tukea ikääntyneille.

Henkilöstö

Kaupungin henkilöstön työhyvinvoinnin tukemiseksi neuvosto toivoo, että henkilöstölle annetaan riittävät valtuudet tehdä omaa työtään. On erittäin tärkeää, että työntekijöillä on halua kehittää omaa työtään sekä halua itse kehittyä omassa työssään ja näihin tulee antaa työnantajan puolesta mahdollisuudet.

Kolmannen sektorin toiminnan tukeminen

Kolmannen sektorin tekemää työtä (esim. yhdistyksissä ja muissa ei-rekisteröityneissä yhteisöissä) tulee tukea nykyistä voimakkaammin. Esim. talkootyötä, jota tehdään kohtaamispaikkojen ja harrastuspaikkojen kunnostamiseksi, tulee avustaa nykyistä enemmän. Ikääntyneiden osalta erityisesti liikuntatoimintaa ja muuta yhteisöllistä virkistystoimintaa tulisi tukea. Vastaavanlainen tapahtuma kuin Superlauantai on lapsille ja nuorille, tulisi järjestää myös ikääntyneille ja tapahtumassa esiteltäisiin yhdistysten järjestämää toimintaa ikääntyneille.

Tilojen käytön tulisi olla yhdistyksille maksutonta (esim. liikuntatilojen päiväkäyttö ikääntyneille toimintaa järjestäville yhdistyksille). Tilojen käytön maksuttomuus sekä toiminnan avoimuus lisäisivät tilojen käyttöä ja toiminnan hyvinvointivaikutuksia kuntalaisille.

Kylien tukeminen

Lisäyksenä edelliseen otsikkoon kaupungin tulisi valmistella kylien tukemiseen yhtenäiset periaatteet sekä lisätä kyläyhdistyksille ja muille toimijoille annettavaa tukea vireiden kylien ja niiden vetovoimaisuuden ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi. Kylien tukemisen periaatteiden ei tule olla lähtökohtaisesti olla riippuvainen kylillä toimivista kyläyhdistyksistä tai vastaavista ja niiden aktiivisuudesta ts. kyliä tulee kehittää riippumatta kylän yhdistyksen olemassaolosta tai sen aktiivisuudesta. Tästä huolimatta yhdistysten vahva rooli kylien elävöittämisessä tulee tunnistaa ja huomioida.

Seuraparlamentti

Seuraparlamentti kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto strategialuonnokseen.

Syksyllä 2021 Seuraparlamentin ja Kulttuurikumppanien oli mahdollista keskustella silloisen kaupunginjohtajan kanssa strategiasta ja tarkoituksena oli, että strategialuonnokset saadaan hyvissä ajoin tutustuttavaksi, jotta asiaan voitaisiin hyvin perehtyä ja osallistaa muitakin liikuntayhdistyksiä. Tämä ei valitettavasti toteutunut. Nyt annettu strategialuonnos ehti Seuraparlamentin kokoukseen pikaiseen kommentointiin, mutta Seuraparlamentti ei ehtinyt annetulla aikataululla osallistamaan laajemmin liikuntayhdistyksiä.

Seuraparlamentti keskusteli kokouksessaan Salon kaupunkistrategiasta ja huomioi seuraavat alla olevat asiat strategialuonnokseen liittyen.

Vapaa-aika on otettu hyvin esille strategiassa ja ymmärretty liikunta- ja kulttuuripalveluiden merkitys kaiken hyvinvoinnin edistäjänä.

Kun halutaan olla liikunta- ja kulttuurikaupunki, niin mihin tavoitellaan ja miten siihen päästään. Mihin kirjataan konkreettisia asioita?

Kärkihankkeissa ”Elävät ja yhteisölliset kylät” huolehditaan strategian avulla, että palvelut säilyvät ja kehittyvät niin, että yhdistystoiminta saa kaupungilta apua ja tukea toiminnan toteuttamiseen. Yhdistykset ovat myös paikallisesti asiantuntija-apuna kaupungille.

Seuraparlamentti mietti, tukevatko päämäärät ja keinot kärkihankkeita. Kun tavoitteet ja mittarit puuttuvat, miten annetaan lausuntoa. Strategiaan toivottaisiin vielä konkreettisempia tavoitteita. Onko strategiaan tulossa mittareita?

Seuraparlamentti näkemys konkreettisen tavoitteen puutteesta: esim. Urheilupuiston kehittäminen - onko valtuustokauden tavoite tai mitä Urheilupuistossa kehitetään? Ketkä saavat vaikuttaa kehittämisenäkökulmiin? Kehitetäänkö Urheilupuistosta tapahtumakeskusta vai parannetaan liikuntaolosuhteita (esim. sähköinen ajanotto, kentän pinnoite, nurmi)?

Luontokohteiden kehittäminen laaja-alaisesti (säännöllinen hoito ja huolto) on erittäin tärkeää ja toivottavasti strategian avulla tämä käy toteen. Nykytilanteessa resurssipula on liian suuri.

Seuraparlamentti korostaa yhdistysten toiminnan merkitystä ja toivoo että strategiassa otetaan edelleen huomioon yhdistystoiminnan tukeminen jokaisella osa-alueella, jotta yhdistykset voivat jatkaa ja kehittää toimintaansa. Ilman yhdistysten järjestämää toimintaa Salossa olisi huomattavasti vähemmän liikunta- ja kulttuuritarjontaa.

Kulttuurikumppanit

Kulttuurikumppanit kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta Salon kaupunkistrategia vuosille 2023 – 2030. Kulttuurikumppanit on salolaisen taide- ja kulttuurikentän ja Salon kaupungin välinen yhteistyöelin, joka perustettiin vapaa-ajan lautakunnan päätöksellä vuonna 2019. Kumppaneissa toimii 10 vaihtuvaa yhdistystä, jotka edustavat eri taiteenaloja, Salon maantieteellistä laajuutta, ammattilaisia ja harrastajia sekä kulttuuripalveluiden tuottajia ja niiden kuluttajia. Toiminta vahvistaa koko kaupungin kulttuuritoimintaa tukemalla kulttuuriyhdistysten ja eri taidemuotojen kehittymistä ja yhteistyötä, ylläpitää innostusta kulttuurin harrastamiseen sekä lisää kuntalaisten hyvinvointia taiteen ja kulttuurin keinoin.

Kulttuurikumppanien mielestä luonnoksessa esitetty **Salon tarina** kuvaa tunnistettavasti koko kaupunkia, ei vain kaupunkiorganisaatiota. Luovuus kukkii paineen alla ja kriisien jälkeen nousee uudelleen jaloilleen, samaan aikaan joustuen, antamatta periksi. Niukkuudesta on syntynyt vapaaehtoisuuteen perustuva kulttuuri, jossa kekseliäisyydellä ja ”*jos ei anneta, tehdään itse*”-mentaliteetilla tuotetaan ja ylläpidetään palveluita.

Arvot - rohkeus, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus ja ystävällisyys ovat Kulttuurikumppanien mielestä yleispätevät ja sellaisenaan edistämisen arvoiset. On tärkeää varmistaa, että koko kaupunkiorganisaatio sitoutuu arvoihin ja että ne läpäisevät kaiken arjen työn ja toiminnan. Kulttuurin näkökulmasta rohkeuteen liittyy asennemuutos ja lupa innostua taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksista, vastuullisuuteen puolestaan palveluiden resurssoinnista huolehtiminen siten, ettei palvelutuotanto nojaa liikaa vapaaehtoisuuden ja hyvän tahdon varaan. Oikeudenmukaisuus pitää sisällään yhdenvertaisen kohtelun eri palveluiden, kuten esimerkiksi kulttuuri ja liikunta, välillä.

Kulttuurikumppanit pitää tärkeänä, että luovien alojen potentiaali tunnistetaan ja että siihen investoidaan tavalla, joka mahdollistaa kasvun ja kehityksen, nykyisen ylläpidon ja selviytymisen sijasta. Kulttuurikumppanien tavoitteena on, että kulttuuriin investoidaan vähintään 1% kaupungin kokonaisbudjetista. Tämä mahdollistaa muun muassa kulttuuritoimijoiden (ml. luovat alat laajasti määriteltynä) siirtymisen selviytymismoodista toiminnan ja tarjonnan kehittämiseen, ammattimaisesti tuotetun kulttuuritarjonnan lisäämisen vastuullisesti ja työstä riittävästi maksaen ja elinkeinon mahdollistaen.

Lisäksi Kulttuurikumppanit esittää, että nyt tyhjiin olevista kaupungin kiinteistöistä (esimerkiksi Ylhäistentie 2) osoitetaan ja vuokrataan taide- ja kulttuuritoimijoiden käyttöön kohtuuhintaisia tiloja harjoitteluun, esityksiin, näyttelyihin, kokouksiin, yhdistysten toimistoille, puku- tai välinevarastoille,

pidempiä ja lyhytkestoisia tarpeita kattamaan (vastaavanlaisesti kuin Urheilutalolla tai Salo-hallilla). Tilatarpeen helpottamisen lisäksi tämä edistää toimijoiden yhteistyömahdollisuuksia, yhteisöllisyyttä, osaamisen jakamista ja tehostaisi kaupungin tilojen käyttöä. Samalla Saloon saadaan kulttuurille oma kotipesä/päämaja - ehkei Suomen paras niin kuin Urheilupuisto on liikunnalle, mutta hyvä alku.

Kulttuurikumppanit kannattaa strategialuonnoksessa esitettyjä **päämääriä** (elinvoima, kestävä talous ja hyvinvointi), joiden tavoittamiseen myös luovat alat osallistuvat. Kulttuurisen arvon lisäksi, luovilla aloilla on tutkitusti merkittävä taloudellinen, työllistävä sekä aluekehitystä ja hyvinvointia edistävä vaikutus. Tapahtumat, harrastustoiminta, kulttuurimatkailu, opetus, hyvinvointipalvelut ja kotimainen ja kansainvälinen yritystoiminta tuovat työpaikkoja, ostovoimaa, matkailijoita, asukkaita, muiden palveluiden kysyntää ja imagohyötyä myös Saloon.

Avainnippu ei Kulttuurikumppanien mielestä tuo esiin niinkään Salon erityispiirteitä, vaan kertoo enemmän mistä tahansa kunnasta ja osin kuntien lakisääteisistä tehtävistä. Kekseliäisyys ja rohkeus puuttuvat, viihtyvyyteen vaikuttavat muutkin seikat kuin tontti ja työpaikka. Taide ja kulttuuri liittyvät jokaiseen avaimen, ei ainoastaan vapaa-aikaan. Siinä missä osalle taide ja kulttuuri on elintärkeä hyvinvoinnin lähde ja harrastus (palveluiden kuluttajat), toisille se on työ (palveluiden tuottajat). Elinvoimaisen kunnan edellytyksenä ovatkin hyvinvoivat asukkaat, jotka ovat usein taide- ja kulttuuriyhdistysten kautta myös yhteistyökumppaneita. Vastuullinen kumppanuus, avoimuus, läpinäkyvyys, osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet sektorirajat ylittävässä yhteistyössä sekä uusiin ideoihin ja innovaatioihin kannustava henkinen ilmapiiri vaikuttavat omalta osaltaan hyvinvointiin, niin kaupungin kuin sen asukkaiden.

Kärkihankkeiden osalta tapahtumien ja elävän kaupunkikulttuurin nosto osaksi strategiaa on kannatettava avaus. Eri puolilla Saloa - oli kyse keskustasta, kaupunginosista tai kylistä, tuotetaan jo nyt taide- ja kulttuuriyhdistysten toimesta korkeatasoisia ja omaleimaisia tapahtumia ja palveluita ympärivuotisesti. Niin paikallinen kuin kansallisen ja kansainvälisen tason toiminta rakentaa pitkäjänteisesti positiivista kaupunkikuvaa ja saa ihmiset vierailemaan Salossa ja viihtymään pidempäänkin. Kulttuurikumppanit näkee, että tulevaisuutta suunniteltaessa on tärkeää huolehtia olemassa olevasta yhteistyöstä kaupungin ja yhdistysten välillä, panostaa uuden lisäksi myös nykyiseen palvelu- ja tapahtumatuotantoon sekä huolehtia avoimesta ja ajantasaisesta viestinnästä eri toimijoiden välillä.